

Budapestre vonatkozó ujságcikk

Osztályozás

640.24

Szerző:

Hely

Cím: *Kávéházak és állatheccék
a régi Pesten*

Idő

"1925"

Forrás:

Világ

Személy

Bp

1925. 7. 30.

Helyszám

(Hely)

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Kávéházak és állatheccék a régi Pesten

... Aki majd a kávéházak városának kávéházi történetét alaposan megírja: a Korona-, Vadászkiirt-kávéházak után leghosszabban a régi Fiume-kávéház mellett andalognak — írta Krúdy Gyula „A tegnapiak ködlovagjai”-nak a *Világ* hasábjain megjelent egyik legutóbbi fejezetében. Bizonyára nem nagyon sokan tudják Magyarországon, hogy történelmi szempontból is mennyire fejlen találja a szöveget Krúdy Gyula, akkor, amikor Pestet „a kávéházak városának” mondja és hogy milyen eleven történelmi valóságot sejtet az olvasóval, amikor célzást tesz arra, hogy Pestnek kávéházi története is van.

Pesti kávéházi története nem a Pilvax-kávéházzal kezdődik. A pesti kávéházak már a 18-ik század végén is felkeltették a külföldi utazók figyelmét. Az angol R. Townson, aki 1793-ban utazta be Magyarországot és aki ez utazásáról *Travels in Hungary* (Magyarországi vándorlások) címen, igen érdekes könyvet írt, — 1793 tavaszán Pesten is járt és a város nevezetességei között a kávéházakat is szóvá tette útleírásaiban. „Kávéházakban nincs hiány — írja Townson —, a híd átellenében lévő kávéháznak — azt hiszem — nincs párja Európában. Az igen tágas és gyönyörűen felszített nagy biliárdtermen kívül van még egy külön biliárdterem a nemdohányzók számára; két vagy három társalgó-terme, szintén igen díszes; itt kifogástalan ebédet lehet kapni. A kontinentális szokás szerint, minden rangosztály és mindkét nem együtt van; a páderos kabátos fodrász és a vén kofa épúgy eljön ide kávézni, mint a báró vagy gróf likőrözni.” (L. Szamota István: „Régi utazások Magyarországon és a Balkán-félszigeten.” Budapest, 1891.)

Ugyanannak az esztendőnek, 1793-nak késő őszen egy másik nevezetes külföldi utazó is járt Pesten: Hofmannsegg gróf, német természettudós. Útleírásában, amely 1800-ban jelent meg, a pesti kávéházakról sem feledkezik meg. „A pesti kávéház — írja Hofmannsegg gróf — a legszebb, amit e nembem idáig láttam. Ez földszint van és több szobából áll, de már az első — mingyárt a bemenetnél — valóban pompás. Ez egy kis négyszögű terem, egy-egy oldala talán tizenöt lépés lehet, négy bolthajtással, melyek a közepén négy oszlopon nyugosznak. Úgy ezek, mint az összes falak és a boltozat márványból vagy gipszből vannak; én úgy gondolom, hogy inkább különböző színű gipszösszetételből. A négy bolthajtásról négy újdivatú kristálygyertyatartó függ alá a l'Arabeske. Egy gazdag díszítésű, izléses kályha harmónikusán egyezik meg egy hasonló nagyságú faliórával. A teremben három biliárd van. Az egyik oldalon van a buffet, ahol — mivel a négyszög egyik oldalát áttörték — mindent láthat az ember, midőn valamit készítenek, e mellett egy fülkében ül egy választékosan öltözött fiatal hölgy, egy kedves kis írósztal van előtte és beszéli a pénzt.” (L. „Gróf Hofmannsegg utazása Magyarországon” i németből fordította és bevezette Berkeszi István. Budapest, 1887.)

Townson és Hofmannsegg megemlékeznek az akkori pestiek kedvenc multságáról; az állatheccéről is.

„Mivel ma vasárnap van — írja Hofmannsegg, — tehát délután állathecc is van Pesten. Oly barbárnak tetszett nekem mindig ez a szórakozásnem és mégis elhatároztam magamat, hogy életemben egyszer megnézem.” Ezután leírja, hogy mi mindent látott abban az amphitheatrumban, ahol az állatheccet tartották. Kutyákat uszítottak medvére, majd egy ökörre. Azután egy farkas, majd egy vadászó viaskodott kutyákkal. Erre egy kost hajtottak egy tigris elé. „Szegény állat a félelemtől — írja Hofmannsegg — egész néma lett s a tigris kényszeríté, hogy mellette menve kísérje be barlangjába, hol a szegényt valószínűleg széttépte és felfalta.” Végül következett a legnagyobb látványosság: a heccmester viaskodása egy feldühösített bikával. A viaskodásból a heccmester került ki győztesként. „Ez a veszély, — írja Hofmannsegg, — a gyilkolásnak ez a neme, a vér, a haldokló állat, uram isten, miképpen lehet e fölött mulatni és még ezért pénzt kiadni. En az ókori pogányság maradványának tekintem e játékok, melyek keresztény államokban nem kellene megtörténnék. És hol találjuk mégis? Éppen ott, ahol a szentkedést leginkább affektálják.”

ri.

nyomda 1923